

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1978

BRNO 1980

Poznámky:

1 Z. Měřínský, Sledování terénních úprav v místech zaniklé středověké osady Čížov u Staré Říše /okr. Jihlava/, PV 1977, v tisku; tam uvedena další literatura i prameny.

Aufsicht über Terrainherrichtungen an den Stellen der mittelalterlichen Dorfwüstung Čížov bei Stará Říše / Bez. Jihlava/. Bei der Rekultivierung des landwirtschaftlichen Bodens an den Stellen der mittelalterlichen Dorfwüstung Čížov bei Stará Říše wurden am rechten Ufer des Baches gegenüber dem Hausberg Überreste von 1 - 2 Anwesen vernichtet, die höchstwahrscheinlich den südöstlichen Rand der mittelalterlichen Niederlassung bildeten. Die bei Terrainbegehung an den Stellen der vernichteten Fundamente mittelalterlicher bäuerlicher Anwesen gewonnene Keramik können wir vorläufig in das 14. - 15. Jahrhundert einreihen.

POVRCHOVÉ PRŮZKUMY V OKOLÍ KNĚŽIC A STONAŘOVA

/okr. Třebíč a Jihlava/

Zučeněk Měřínský, AÚ ČSAV Brno

Na základě upozornění ing. Karla Obrdlíka z Jihlavy byl proveden dne 6. listopadu 1978 povrchový průzkum a vyhodnocení středověkého materiálu z okolí výše jmenovaných obcí. Bylo zjištěno, že povrchové nálezy keramiky ze severního okraje Kněžic /okr. Třebíč/, z prostoru zhruba severozápadně od kostela, je možno na základě tuhové hmoty keramiky a radélkovaného dekoru datovat do 13. století.

Dále byla provedena obhlídka zbytku středověké, kameny dlážděné cesty, jež se nalézá jihozápadně od obce v lesním komplexu "Aleje" /"Jestřebský les"/, a to východně od lesní cesty, zvané "Opatovská alej". O funkci a stáří této komunikace nelze prozatím nic bližšího říci.

Ve Stonařově /okr. Jihlava/ byl prohlédnut materiál z výkopu u známého hřbitovního karneru z poloviny 13. století¹, který je uložen v místní škole. Bezpečně zde bylo možno určit nálezy, patřící kolonizačnímu horizontu 13. století. Jmenovaný objekt i celá sídelní situace ve Stonařově a okolí by si zasloužily další podrobný výzkum.

Poznámka:

1 V. Richter, Přečhodní stavby v údolí Jihlávky, Vlastivědný sborník Vysočiny - oddíl věd společenských IV, 1961, 32-33.

Terrainbegehungen in der Umgebung von Kněžice und Stonařov / Bez. Třebíč und Jihlava/. Am 6. November 1978 wurde eine Terrainbegehung in der Umgebung von Kněžice und Stonařov durchgeführt, die mit der Bewertung einiger Funde von Ing. K. Obrdlík aus Jihlava verbunden war. Es wurde festgestellt, dass man die ältesten Keramikfunde aus dem Raume nordwestlich von der Kirche in Kněžice in das 13. Jahrhundert datieren kann. In Stonařov hat man Material aus dem Aushub bei dem bekannten Friedhofskarnern aus der Mitte des 13. Jahrhunderts untersucht. In diesen Zeitabschnitt können die ältesten Fragmente der mittelalterlichen Keramik aus dem Aushub eingereiht werden.

ZJIŠŤOVACÍ PRŮZKUM V PŘEDPOLÍ HRADU HELFŠTÝNA - TÝN N. BEČVOU

/okr. Přerov/

Jiří Pavelčík, AÚ ČSAV Brno

Ve dnech 10.7. až 4.8. 1978 se uskutečnila II. etapa zjišťovacího výzkumu západního předpolí

hradu Helfštýna. Práce navázaly na výsledky, získané v roce 1977 /viz PV 1977/. Na výzkumu se podílela expozitura AÚ ČSAV Opava a Okresní muzeum Přerov.

Na plošině západní části vrcholového platě jsme položili podélnou sondu /Z - V/, která navázala na S-1/77. V ní jsme zachytili 3 objekty, datované keramikou do období lužických popelnicových polí - slezský stupeň.

V rámci výzkumu jsme začistili profil fortifikace, obepínající vrcholové plato v místech, kde ji protíná stará lesní cesta. Profil byl začistěn v délce 7 m a poskytl tento stratigrafický obraz. Po vrch kryla 8 - 20 cm mocná listovka. Podloží tvořila jílovitá žlutka, prostoupená vrstvami štěrku. Do vzdálenosti 270 cm od jižního okraje profilu tvořila těleso valu 40 - 110 cm mocná vrstva žlutošedé hlíny a kamenné drti. Od 270 cm do 380 cm ležel na podloží 40 - 70 cm mocný blok kamenů, který můžeme interpretovat jako pozůstatek čelní zdi z hradby z nasucho kladených kamenů. K němu ze severní strany přiléhalo souvrství, složené z kamenů a šedožluté hlíny /30 cm/, černá vrstva /26 cm/ a šedožlutá hlína /-70 cm/. V černé vrstvě se nacházely zlomky keramiky slezského stupně kultury lidu lužických popelnicových polí. V hloubce 80 cm a 110 cm od koryny valu probíhala silně propálená vrstvička. Svou konstrukcí se val podobá situaci, zachycené K. Ludikovským/osobní informace / na blízkém Hostýně.

Zjišťovací výzkum v předpolí Helfštýna plně potvrdil osídlení lokality v mladší době bronzové a vztah mezi osídlením vrcholové plošiny a fortifikací ji obepínající. Tím byla opravena teze, že hradba představovala pomocné předsunuté opevnění hradu.

Feststellungsgrabung im Vorfeld der Burg Helfštýn - Týn n. Bečvou /Bez. Přerov/. Im westlichen Teil des Gipfelplateaus, auf dem die Burg Helfštýn steht, setzte die Grabung der Niederlassung aus dem Zeitabschnitt der schlesischen Stufe der Urnenfelder - kultur fort. Der Beglaubigungsschnitt durch die Fortifikation, die die Niederlassung umgibt, bewies ihre Zugehörigkeit zur Siedlung. Durch ihre Konstruktion, steinerne Stirnmauer und erdige Aufschüttung mit Holzrosten, entspricht der Wall der Situation, die auf dem gleichzeitigen Burgwall auf dem Gipfel von Hostýn festgestellt wurde.

STŘEDOVĚKÝ TESÁK Z KŘEPIC

/okr. Břeclav/

Karel Ludikovský, AÚ ČSAV Brno

Při stavbě rodinného domku Václava Nečase v Křepicích čp. 346 byl mimo laténských hroby¹ nalezen mezi silnicí a základy stavby při kladení inženýrské sítě neúplný tesák, rozlomený ve dvě části. Masivní železná rukojet, dostatečně dlouhá pro uchopení dvojručně, je ukončena rozšířením, směřujícím k břitu. Otvor v horní části rukojeti je vyložen hvězdou, složenou z několika mosazných pásků; vzniklé průřezy mohly obsahovat barevnou výplň. Obložení organickými hmotami /které se nedochovaly/ upevňovalo 5 dutých nýtů. Příčka je na obou koncích zdobena zvířecími, dnes již blíže neurčitelnými hlavičkami. Čepel zbraně je odlomena; spojovací přechod k rukojeti a hrot schází.

Typologicky shodný tesák bez výzdoby rukojeti nalezl Vl. Goš při výzkumu středověké cesty v Mohelnici² a datuje jej do 15. - 16. stol. Jako analogii uvádí i příbuznou zbraň z Posádky v Gajarech, kterou klade B. Polla do 15. stol.³ Uložení našeho nálezu v kulturní vrstvě, jímž by bylo poskytnuto bližší datovací materiál, nebylo stavebníkem zjištěno. K obecné informaci lze podat, že obec Křepice je v písemných pramenech uváděna od r. 1349.⁴

Poznámky:

1 K. Ludikovský, Laténské pohřebiště v Křepicích, o. Břeclav, PV 1977, v tisku.

2 V. Goš, Středověká cesta v Mohelnici, VVM XXVII 1975, 291-294, obr. 1:4.

3 B. Polla, Pamiatky hmotnej kultúry 15. storočia z Posádky pri Gajaroch, Zborník Slovenského národného múzea, Historia 2, 1962, 116.

4 L. Hosák, Historický místopis země Moravskoslezské, 1933, 241.

Mittelalterliches Weidmesser aus Křepice /Bez. Břeclav/. Beim Baue des Familienhauses von Václav Nečas in Křepice, Nr. 346, wurde ausser latenezeitlichen Gräbern¹ zwischen der Strasse und den Hausfundamenten beim Legen des Ingenieurnetzes ein unkomplettes in zwei Teilen zerbrochenes Weidmesser gefunden. Die kreisförmige Öffnung im oberen Teil des Griffes ist mit einem Stern ausgelegt, der aus einigen Messingstreifen zusammengesetzt ist. Die Querstange ist an beiden Enden mit heute bereits näher nicht bestimmbar Tierköpfchen verziert. Die einseitige Klinge ist abgebrochen, unkomplett, die Spitze fehlt.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1978

Vydává	: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor	: akademik Josef Poulík
Redaktoři	: dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady	: dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby	: doc. dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě	: železná motyka ze slovanského sídliště u Palonína
Tisk	: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov, provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo	: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis	: 450 kusů - neprodejné